

نومرو : ۱۰۵

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تهلهفون نومروسی : ۸۶۵

“ Idjtihad ” Constantinople

بشنجی سنه

مدیر مرخص : الہامی صفا

حریت فکریه یه خادم
هر هفته چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

اجتہاد

۸ مایس ۱۳۳۰

آبونہ

سنه لک آلتی آلق

تورکیا ایچین : ۵ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارہ

« پورتوریش » طرفندن مشارالیهک حال حیاتنده قلمه آلمش بر مقاله دن مستخرجدر .

.*

« کی دو موپاسان » ده بر محرر ، بر ادیب طور و سیاسی یوقدی ؛ بلکه دینج و شوخ ، غایت کوزل کینمش اوزونجه بویلی بر عسکر قیافتی واردی . اوزاقدن باقیدینی وقت ، بالخاصه کندیسه باقیدینغدن خبری اولدینی زمانلر ، چهره سنده بر خشونت ، بر سرتلک علائمی محسوس ایدی . فقط بر کرد قونوشلمغه باشلانیدیمی هیئت ظاهره هان کسب تبدل ایدردی ؛ بر آرز اولکی او کستاخلغک ، او خشونتک هان نزا کتله مندج طبیعی بر حلم و صفوته منقلب اولدینی کوریلور . سراپا متبسمانه حلمک کندیسنی احاطه ایتدیکی مشاهده اولونوردی . نظرند بر شهبه ، بر ترده ، بر عدم اعتماد اثری مشهود ایدی . مع مافیه سسی ذاتنه مخصوص بر لطافت ادایی ، بر طاتیلینی حائز ایدی . اطواری محترز اولدینغدن لابلایلکدن معری ایدی ؛ هیئت عمومیه سسی متبصر ، محجوب و متواضع ایدی . کندیسنی ، هر هانکی شرائط داخنده اولورسه اولسون هر کون ، سنه لرجه ، کورسه یدیکز عین صورتده ، عین حال لاقیدیده بولوردیکز .

طبیقی یازدینی کبی افاده مرام ایدردی ، سوزلرینی ایشیدن کیمسه آنارینه آشنا چیقار . لقر دیلری حسابلی و احتیاط کارانه ایدی . آنجق لزومی درجده سویلر و کندنن پک آرز بحث ایدر ایدی . کیمسه یه تعریض ایتزدی ، فقط مدافعه سسی تهلیکلی ایدی . کندیسیله مباحثه یه کیریشیلدیمی انسان دایما حقسنر چیقاردی .

ولایتده بر عمومخانه حیاتی تصویر ایدن « مهزون تهلیه » اسمنده کی حکایه نك مؤلفی اولان بوذاتک صحنده بر عفت و عصمت حکمفرما ایدی . کندیسیله کنج قیزلریله هم بزم صحبت والفت اولاییلردی . مجلسنده بری بر آرز آجیق بر حکایه سویلر سه موپاسان یالکز خفیجه تبسم ایتمکله اکتفا ایدردی . هم بزمی بولندینی ذواتک نه کبی آدملر اولدینغی تقدیر ایدر و آکا کوره اداره کلام ایدردی . کیمسه نك نفوذینه قایلمازدی . هیچ برشی صورماز ؛

کی دو موپاسان

احوال مختصر صیه سی

۱۰۱ نومرولی نسخه ضمه فرانسه ادیب مشهوری « کی دو موپاسان » ک « بر طلاق » عنوانی ظریف بیر حکایه سنی درج ایتشدک . بو حکایه نك قارئلر مزندن بیر جوغنک مظهر تقدیری اولدینغی آدیفمز مکتوبلردن آکللاق .

بوفرانسه محررینک بوتون دنیاده پامان بر شهرتی واردر . اثرلری پک مقبولدر . « گوزله دوست » و « بیر حیات » کی رومانلریله بیر جوق ده کوچوک حکایه سی تورکجه یه ترجمه ایدیلدی . فرانسه زجه بیلمه ییلر بونلرک تورکجه سنی اوقومالیدرلر . فقط بیلملر موپاسای دوغروندن دوغرویه فرانسه زجه دن اوقومالیرینی توصیه ایدردی . چونکه ترجمه لرله اصلاری آراسنده - بزم ترجمه ایتدیکمز حکایه ده داخل اولدینغی حالده - بر قوماشک یوزی ایله ترسی آراسنده کی فرقندن داها بویوک فرق واردر .

« اجتهاد » - « قارئلرک بمنون اولاجاغی امید ایدرک - « موپاسان » ک حیات خصوصیه سندن برنده نقل ایدیلورز :

ادبیاتمزده اک زیاده اسمی کچن اوروپا ادبا سندن بری هیچ شهبه یوق « کی دو موپاسان » در . هنوز یکرمی سنه یی متجاوز بر زمان اول « ثروت فنون » مشارالیهک ترجمه حانی ، رسمنی ، حتی آثار بر کزیده سندن بر قاج کوچوک حکایه یی عثمانلی قارئلرینه کوسترمشدی .

فرانسه آفاق ادبی برشمشک کی لمعه دار ایتدکدن صوکره ، فقط حیاتی اعتباریله ، ینه هان برشمشک سرعته زائل اولدینغی حالده آوازه شان و شهرتی الان باقی قالان بو مستثنا سیای یقیندن طامیق ، بونادر وجودک احوال خصوصیه سینه کسب وقوف ایتک شایان آرزودر ، ظن ایدرم .

یالکز فرانسه نك دکل بلکه بتون جهان شعر و ادبک اک کوزل کوچوک حکایه یازان محرری (موپاسان) در . « تولستوئی » کندیسندن بحث ایدرکن : « موپاسانه مالک اولان برملت ادبیاتده غایه کاله واصل اولمش دیمکدر ؛ آرتق باشقه بر ادبیه احتیاجدن وارسته در . اوملت شهره ایدره دوچار توقف بیله اولسه باشقه بر ملنک کندیسنی کچمک احتمالی مستبعدر ... » مألده اداره کلام ایدیورکه طوغریدر .

آشاغیده اوقونه جاق سطرلر ، قسم کلینسی اعتباریله موپاسانک اعز احبا سندن و مشهور تیاترو مؤلفلرندن

قورناز بز آدم اولسنه رغماً آلداتیلدیغنی ظن ایدهدی.
حساس و خیالپرور اولاندردن نفرت ایدردی. بناءً علیه
هیچ کیمسه به افشای راز ایتر و کیمسه به ایناتمزدی؛
«کویاکه ساحه حیاته طبانجه سی آلدده گزردی.»

«کی دو موپاسان» کوره کائناتی اداره ایدن شی آنجق
منفعت و غرور و تفاخر ایدی؛ فضیلت و رقتک هیچ حکمی
یوقدی. کندیسنه اظهار دوستی ایدلیدی وقت قولاق
قابارتیر، دیکلر و جواب ویرمزدی. آبی برایش یاپیلدیغنی
کورددیکی زمان ایسه اونک تنزیل اهمیته چالیشیردی.
چونکه، عرض ایتدی کمزاورزه نزدنده هرشی، هر عمل
بر منفعت و یا شهرت امیدیه اجرا ایدیلردی. «بو طینتده
اولان بر آدمک، هانکی مسلهک سالک اولسه، نائل موقیت
اوله جغه شه؛ یوقدر.»

شوراسنی ده علاوه ایدلم که موپاسان کندی نفسنی
دیگر لرلندن آبی ظن ایتزدی؛ بالعکس. یالان سویلکده کی
مهارتی، صنعت تحریردن نفرتی، پاره یی لزومندن فضله
سودیکنی اعتراف و یا ادعا ایتدیکی دملر اولمشدر.

کناهلرینی اعتراف خصوصنده کی سوزلرینه اینانق
لازم کلیرسه قصورلری پک چوقدر. شو قادار وارکه
بوعتراف لر مبالغه دن خالی دکلدرد. نیته کیم ادبیاتی سومه دیکنی
و آنجق پاره قزائمق ایچون یازی یازدیغنی تکرار ایتمکدن
لذت آلان موپاسان شویله بر اعترافده بولمقدن ده کندی
آلامیور: «چالیشمق نه کوزل شی؛ چالیشماسه مپشایه مایه جعم.
کنمده بر چالیشمق احتیاجنک مکنوز اولدیغنی حس
ایدیورم. بر چوق دفعه لر پاره قزائمق ایچون چالیشدیغنی
سویله دم. بوسوزم پک طوغری دکلدرد. یازماسنی سودیکم
بر چوق شیلرده واردرد.» «پورتوریش» دیورکه: «انسان
نه ظن ایتدیکی قادار ایی، نده ظن ایتدیکی قادار قنادر.
موپاسان کثر بر چوق اعمال جوانمردانه سنی کوردم که نظریه لرینه،
منفعت و غرور و اوزه رینه مؤسس اولان نظریه لرینه مغایردر.
بونک ایچون کندیسنی بوکی اعمالنی کتم و اخفایه چالیشیردی.»
هرکس ذکا ایله شخصی بر رینه قاریشدیرر؛ بر
صاحب صنعتک، بر ادیبک عادی بر آدم کی یشاماسنی
قبول ایتک ایستمز. ارباب ذکا و دهاده بر باشقه لق،
بر چوق غرابت تخیل ایددر.

هیچ بر وقت اصرار ایتمز؛ هیچ بر حالنده تجسس
کورولمزدی. بر شیئه دقت ایتدیکی بیله حس اولمزدی.
کندیسیله قونوشان ذات ایله قونوشیلان بحث
اهمیتی نه اولورسه اولسون نظرندده بر بردن فرقی یوقدی.
اُک عالی م ائلدن اُک عادی و اُک عبث بر بحثه وارنجیه
قدر هر شیئی عینی سکون و سکونتله دیگلردی؛ عندنده
هرکس و هرشی عین اهمیتی حائر و یا عین درجه ده اهمیتمز
ایدی. اُک بیوک اُکانه جیه سی کورک چکمک، قوطراسیله
کزمک ایدی. بواکنجه یی هر شیئه ترجیح ایدهدی.
کندیسنی جذب ایدن، کندیسنه حقیقی بر ذوق، بر
نشئه بخش ایدن آنجق طبیعت ایدی. اونی آنجق طبیعت
دوچار رقت و تأثر ایدهدیلردی. هر شیئه قارشنی بی حس
اولان بو آدم تارلالر، اورمانلر، نهرلر و بوتون طبیعت
قارشینده متحسس اولیوردی. آثار ی میاننده سیاحته
متعلق حکایه لرندده تصویر ایتدیکی الواح طبیعت بوکا اُک
کوزل دلیلدر.

«موپاسان» مثلاً بر یول، بر مهتاب، حاصلی
طبیعی بر منظره تعریف و تصویر ایتمه باشلا ییجه یالکیز
مسلك حقیقی یوندن بر محرر دکل، عاشق طبیعت بر شاعر
اوله رق تجلی ایددر؛ محبوبه سنک کوزلکلرینی انظار
تقدیر و تحسینمزه عرض ایتک ایستین بر عاشق! بو
پرستش کندیسنی بر چوق شیلرده معذور کوستر...

«پورتوریش» سوزینه دوام ایله دیورکه: یقیندن
نظرة تدقیقندن کچیریلیرسه کوریلیرکه «موپاسان» حکایه-
لرندده تصویر ایتدیکی کویلولره، مسقط رأسی اولان
نورماندیا کویلولرینه پک زیاده بکزر: اونلر کی هم مردمکریز
هم لطیفه جی؛ صبور فقط قورناز، خیالی، شوخ
و چاقین... بوندن باشقه شایان حیرت درجه ده صاحب
بصیرت و اختیار؛ روحاً قوی ایدی. افعال و حسیاته
تمامیه صاحب ایدی.

اعتماد سزلق طبیعتک باشلیجه علامت میزه سیدر.
بونک ایچوندرکه هیچ کیمسه یه - تعبیر عامیانه سیله -
آچیلمازدی. کتوم طوریردی.

دائمی دوشونجه سی آلداتیلما مق ایدی. حالبوکه غایت

کیدر کیتمز یازمقدمه اولدینی شیئی بر اقدینی یزدن
باشلایه رق کویا کیمسه کندیسینی راحتسز ایتمه مش کی
دوام ایده ردی . یازارکن اوموزی باشندن یازدقلری
اوقونسه بیله قطعاً قوتور کتیر مزدی ، ینه دوام ایده ردی .
موپاسانه کوره « الهام » بی معنا بر کله ایدی . بویله
بر اعتماد نفس ایسه قولای قولای اکتساب ایدیه مز .

موپاسان ادبیاته شو یوله انتساب ایتشدن :

هنوز بحریه نظارتنده اوافق بر مأمور ایکن یازدینی
حکایه لری ، آثار ادبیه بی استادی اولان « فلوهر » ه
کوتوروردی . آیلرجه ، ییللرجه ، یدی سنه قادار بر
زمان ظرفنده ، بو آثار اومدهش استاد طرفدن یرتیلوب
آتیلدی . فقط بالاخره طلبه استادی چکدی . فی الحقیقه
فرانسه حکایه نویساری میاننده یالکز ، بر چوق انافس
آثار میدانده قویان موپاسان در ، اثرلری عین حیاتدر ،
تصویر ایتدیکی اشخاص بذاته متحرکدر . حقیقی وهر کون
تصادف ایتدی کمز انسانلر کی یورورلر ، سویلرلر ، حرکت
ایده لرلر . کندیلرینه حیاتده تصادف ایتمشزدر . بناءً علیه
آشالر مزدر . موپاسان آثارینی دوشومنه دن یازیورمش ،
کوردیکی بر صحنه حیاتی تصویر ایدیورمش کی کورینیر .
حالبوکه پک چوق محررلردن زیاده دوشوندورور .

شوراسی ده شایان نظر در که بو محررک آثار ی هر کسی
تطمینه کافی در : هم ارباب اذعان و عرفانی ، هم ده عوامی .

صالح فؤاد

وقایع مالیه و اقتصادیه

بو آیک مهم وقایعندن برینی استقراض عقدینک تأمین
تشکیل ایدیور . سکز یوز میلیون فرانلق استقراضدن
بحث ایدن فرانسیز مطبوعاتی ترکیا و فرانسه نك منافعی ده
تعداد ایدیورلر . اولا بونلری خلاصه ایدلم .

ترکیانك استفاده لری :

(۱) — کمرک ریمنك قیمت مخمنه اوزرنده یوزده درت
تزییدی .

(۲) — بیوک شهرلرله امتعه ادخالندن اوقتر ووا ویاخود
استهلاک رسومی تحصیل .

کورونمکه باشلادی . آرتق بوندن سوکره کی حیاتی ،
اوقریب الزوال حیاتی بر حالت احتضار عد اولونا بیلیر .
بر کیجه « موپاسان » آله کچن بر اوسستره ایله بوغازینی
کسمکه قالقیشدی . یارا بالنسبه خفیفدی . آرز زمان
ایچنده انی اولمانه یوز حلو تدی . فقط دماغی انی اولمایا حق
بر حاله کلمشدی ...

* *

موپاسان نره ده اقامت ایدرسه ایتسین مسافر دعوت
ایتمکی پک سوه ردی . بو رسم قبوللره هر صنف خلق
مدعو ایدی . هر صنفک نوعاً یوم مخصوصی واردی .
موپاسانك مجلسلرنده قونوشیلیر ، اوینایردی . فقط
کاغداویونی و امثالی اوینلر دکل ، عادتاً چوجوق اوینلری
مظیر رغبت اولیوردی . بومیانده بالخاصه مندیل اوینو
مشهور اولمشدی . بو اوین ، سالونك مختلف یرلرنده
اوطوران ذواتك بر برینه آتدقلری بر مندیلی اورته ده
طولاشان « ابه » نك یا قالا یه بیلمه سندن عبارتدر .

موپاسان بو اوینو آك زیاده « علمی و ادبی » کچین
محالس کبارانه یه بیله ادخال ایتمشدی . حتی او وقتلر
آقاده می اعضا سندن بولنان فیلسوف « قارو » بیله مندیل
اوینونه اشتراك ایتمشدی . مشهور بر آووقات مندیل
اوینو جنته کرتار اولدی !.

موپاسان کونده آنجق ایکی ویا اوچ ساعت چالیشیردی
باشقه زمانلرینی کز مکه ، اکانمکه ، سیاحتله ، کورک
چکمه مکه ، یوزمکه امرار ایده ردی .

ایکیسی دیری اولق اوزره صودن اونی متجاوز
وجود چیقارمشدر . محبی « والدهق روسو » نك
اصرارلرینه رغماً « لهریون دونور » نشانته طالب اولق
ایسته مه ین موپاسان حامل اولدینی تخلیصیه مدالیه سیله
افتخار ایده ردی . ناصیل یوزدیکینی نه یوله « قولاجلامه » لر
آتدینی ، قاج مترو دن اطلاع دینی آکلاتیرکن ذوق بولوردی .
موپاسانك سهولت تحریری واردی . فقط هر نه دنسه
بو حالی صاقلاردی . چالیشدینی وقت یمک یر ،
لقردی ایده ر کی سکونتله چالیشیردی . بو ائنده بر
مسافر کسه قبول ایتمکن استتکاف ایتزدی . مسافر